

DEUMENS, Jef (eigenlijk Maria Jozef) (Eisden 16 maart 1890 – Antwerpen 1 juli 1973).

Meldde zich in 1915 samen met vier van zijn broers als oorlogsvrijwilliger en werd lid van de **Frontbeweging**. Na de oorlog was Deumens aanvankelijk gedurende een paar jaar onderwijzer in Neerpelt. Van meet af aan was hij actief in de christelijke Maatschappelijke en Godsdienstige Werken in Limburg, waarvan hij in 1923 het Gewestelijk Sekretariaat Neerpelt leidde. Toen in datzelfde jaar het Sekretariaat voor Goede Drukkers te Eisden een reeks brochures uitgaf (*Waarom Socialist?* en *Daarom socialist!*) trad Deumens naast Alfons Frederix en Rik Vaes als propagandist op.

Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 9 oktober 1932 stapte hij in de politiek: hij was kandidaat op de Vlaams-democratische lijst-Douchar, met de steun van Mgr. Pieter J. Broekx en zijn organisaties (tegen de conservatieve en franskiljonse lijst van notaris John Portmans), en werd verkozen. Bij de wetgevende verkiezingen van 27 november 1932, toen hij voorzitter was van de Katholieke Vlaamse Bond van Limburg, aanvaardde hij een kandidatuur op de officiële katholieke lijst. Hij kwam als eerste uit de werkliedenpoll maar toch kreeg Rik Vaes de voorkeur (wat hij aan Mgr. Broekx toeschreef). Deumens behoorde eerder tot de nationalistische Vlaamsgezinden; hij stapte resoluut over naar de Limburgse Katholieke Vlaamsche Volks-

partij (KVV) en werd er een van de voormannen. In 1936 – toen de KVV evolueerde naar het **Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV)** – werd hij op deze lijst in het arrondissement Tongeren-Maaseik tot Kamerlid gekozen. Ingevolge het overlijden van **Simon Lindkens** in 1937 werd hij tot diens opvolger in de Senaat aangeduid en in 1939 herverkozen.

Na de Duitse inval nam Deumens, samen met het enige andere gemeenteraadslid dat de stad niet verlaten had, in de nacht van 11 op 12 mei 1940 het initiatief om een Gemeentelijk College samen te roepen, dat als een soort college van burgemeester en schepenen fungeerde, met de Duitsers contact zocht en de orde in de stad kon doen handhaven. Op 18 april 1941 werd hij door **Gerard Romsée** tot oorlogsburgemeester aangesteld.

Tijdens de repressie werd Deumens op 25 mei 1946 tot levenslange hechtenis veroordeeld en uit al zijn rechten ontzet. Zowel zijn oorlogsburgemeesterschap en zijn VNV-activiteiten als het feit dat een in 1942 gesneuvelde zoon aan het oostfront gevochten had en twee andere zonen actief waren geweest bij de **Dietsche Blauwvoetvendels**, werden hem aangerekend. Na zijn vrijlating speelde Deumens geen vooraanstaande rol meer in het naoorlogse Vlaams-nationalisme.

LITERATUUR: W. Massin, 'Van K.V.V. tot V.N.V. Vlaamse ondertonen in Limburg', in *Het Oude Land van Loon* (1945), p. 211-262; – id., *De Belgische Werkliedenpartij in Limburg (1918-1940). Kroniek van een trage opgang*, 1980; – L. Vints, *P.J. Broekx en de christelijke arbeidersbeweging in Limburg (1881-1973)* (Kadoc-Studies, nr. 8, 1989); – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994.

ILLUSTRATIE(S), zie: Limburg.

WILLY MASSIN